

prima instanță: Judecătoria Cahul (sediul Central)
Judecător: E.Bancov
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul
Judecători: V.Movilă, E.Dvurecenschii, N.Veleva

DECIZIE

6 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Victor Burduh
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către
Bondarenco Igor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și
Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura
Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și
moral cauzat, prin acțiunile organului de urmărire penală și compensarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 2 aprilie 2018, prin care
nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Procuratura Generală a Republicii
Moldova

c o n s t a t ă:

La 12 octombrie 2017 Bondarenco Igor a depus o cerere de chemare în
judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului
Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a
Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat,
prin acțiunile organului de urmărire penală și compensarea cheltuielilor de
judecată.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat că la 7 aprilie 2016 Procuratura
raionului Cahul a intentat în privința lui, urmărirea penală în cauza penală nr.

2016158012, în baza indicilor infracțiunii prevăzută de art. 166¹ alin. (1) Cod penal.

A precizat că temei pentru începerea urmăririi penale a servit faptul că la 23 martie 2016 în registrul nr. 1 al Procuraturii raionului Cahul, a fost înregistrată sub nr. 20, pentru examinare conform art. 274 CPP, plângerea lui Jantîc Ruslan, care solicită luarea măsurilor precum că la 19 martie 2016 aproximativ la ora 15.00, aflându-se la serviciu în Punctul de trecere a frontierei de stat „Giurgiulești-Galați” a fost numit cu cuvinte necenzurate, apoi fiind îmbrâncit, înjosindu-i astfel demnitatea.

Reclamantul a menționat că la 25 aprilie 2016 a fost recunoscut în calitate de bănuit, în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 166¹ Cod penal, precum și audiat în această calitate.

Bondarenco Igor a susținut că pentru a-i fi prezentate interesele sale, în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală, a încheiat contract de asistență juridică cu avocatul, Boghian Andrei.

Așadar, luând în considerare că acțiunile sale nu întruneau elementele infracțiunii, la 12 iulie 2016, prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Cahul, a fost dispusă scoaterea sa de sub urmărire penală și clasarea procesului penal.

A relatat că în urma acțiunilor persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în cadrul urmăririi penale, deoarece nu a fost efectuată examinarea în ordinea art. 274 CPP, a plângerii lui Jantîc Ruslan, ba mai mult, că în ordonanța de clasare a procesului penal procurorul indică implicit, că însuși Jantîc Ruslan susține că în urma acestui incident el nu a primit careva leziuni corporale, i-a fost cauzat atât prejudiciu material, cât și prejudiciu moral.

Reclamantul referitor la repararea prejudiciului material a menționat că acesta reiese din participarea la acțiunile de urmărire penală pentru demonstrarea nevinovăției sale în rezultatul căruia a fost nevoit să încheie un contract de asistență juridică cu avocatul Boghian Andrei în sumă de 5 000 lei. Iar, privind repararea prejudiciului moral invocă că, a suferit din cauza încălcării drepturilor sale, din cauza neliniștii, nedreptății, retrăirilor, depresiei, insomniei. Totodată, despre bănuirea înaintată au aflat prietenii și a fost afectată familia, care a avut de suferit moral. Mai mult ca atât, i-a fost defăimată reputația profesională.

Totodată a remarcat, că stresul provocat și starea de frustrare, defăimarea reputației profesionale, încălcarea drepturilor sale, nu pot fi compensate doar prin faptul că a fost încetată urmărirea penală sau printr-o simplă constatare. Suferințele fizice și psihice, provocate în rezultatul efectuării urmăririi penale în privința sa, încălcării drepturilor sale, sunt estimate la suma de 100 000 lei, care solicită a fi încasate din bugetul de stat.

Bondarenco Igor solicită încasarea de la bugetul de stat suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriai Cahul (sediul Centru) din 21 februarie 2018, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Bondarenco Igor. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 500 lei. (f.d. 58-60)

La 12 martie 2018 Procuratura Generală a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriai Cahul (sediul Centru) din 21 februarie 2018, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 66)

Tot la 12 martie 2018 Ministerul Justiției a depus cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 67-71)

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 2 aprilie 2018, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Procuratura Generală și Ministerul Justiției, comunicându-le apelanților despre necesitatea prezentării cererii de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, stabilindu-le un termen de 20 zile din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză. Totodată, le-a fost explicat apelanților că, în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită. (f.d. 79)

La 20 aprilie 2018 (dată indicată pe plic) Ministerul Justiției a depus cerere de apel motivată. (f.d. 81-85)

La 25 aprilie 2018 Procuratura Generală a depus cerere de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 2 aprilie 2018, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel în partea ce ține de cererea de apel declarată de Procuratura Generală, cu remiterea cauzei la rejudecare pentru examinarea cererii de apel.

În motivarea recursului a indicat că la 12 martie 2018 a depus cerere de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 66)

Astfel, consideră că încheierea dată de instanța de apel este neîntemeiată, aceasta deoarece în cererea de apel declarată la 12 martie 2018 sunt indicate motivele de fapt și de drept a apelului (art. 364-365 CPC), cu indicarea tuturor circumstanțelor, iar instanța de apel nu a avut temeiuri legale de a nu da curs cererii de apel, încălcând normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva încheierii instanței de apel din 2 aprilie 2018 la 25 aprilie 2018, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a încheierii instanței de apel și restituirea cauzei la instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Conform art. 365 alin. (1) CPC, în cererea de apel se indică: a) instanța căreia îi este adresat apelul; b) numele sau denumirea, domiciliul sau sediul apelantului, calitatea lui procedurală; c) hotărârea atacată, instanța care a emis-o, completul de judecată, data emiterii; d) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul; e) probele invocate în susținerea apelului; f) solicitarea apelantului; g) numele și domiciliul martorilor, dacă se cere a fi citați în apel; h) documentele ce se anexează.

Potrivit art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

După cum se constată la caz, Procuratura Generală la 12 martie 2018 a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul (sediul Centru) din 21 februarie 2018, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 66)

Este cert și faptul că în cererea de apel declarată de Procuratura Generală au fost indicate motivele de fapt și de drept ale apelului, invocând dezacordul cu hotărârea emisă în cauză. (f.d. 66-față-verso)

La fel, la 12 martie 2018 Ministerul Justiției a depus cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 67-71)

Însă, prin încheierea din 2 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul, în temeiul art. 365 alin. (1) lit. d) și 368 alin. (1) CPC, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Procuratura Generală și Ministerul Justiției, comunicându-le apelanților despre necesitatea prezentării cererii de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, stabilindu-le un termen de 20 zile din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză. Totodată, le-a fost explicat apelanților că, în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită. (f.d. 79)

Astfel, Ministerul Justiției conformându-se încheierii din 2 aprilie 2018 la 20 aprilie 2018 (dată indicată pe plic) a lichidat neajunsul și a depus cerere de apel motivată. (f.d. 81-85)

Cu toate acestea, din conținutul apelului declarat de Procuratura Generală rezultă că acesta a fost depus cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul în condițiile art. 365 alin. (1) lit. d) CPC, fără ca aceasta să-și rezerve dreptul de a depune o cererea de apel suplimentară, fapt menționat de recurent. (f.d. 66)

În această ordine de idei, se constată că instanța de apel prin încheierea Curții de Apel Cahul din 2 aprilie 2018, nu a dat curs și cererii de apel depusă de Procuratura Generală, pe motiv că acesta nu este motivat.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide, însă, că încheierea instanței de apel din 2 aprilie 2018 în partea ce vizează Procuratura Generală este una greșită, care nu poate fi menținută.

În asemenea împrejurări și reieșind din constatările enunțate, instanța de recurs reiterează că Procuratura Generală a depus cererea de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, iar emiterea unei încheieri de a nu da curs cererii de apel fără a indica clar care anume motive de fapt și de drept nu au fost indicate în cererea de apel și care probe urmează a fi prezentate instanței de apel, constituie o încălcare certă a procedurii examinării apelului și poate condiționa îngrădirea nejustificată a dreptului subiecților la un proces echitabil.

Sub acest aspect, la caz fiind prezente încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil, încheierea recurată urmează a fi casată în partea recurată, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului Procuraturii Generale de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Se impune de subliniat la acest capitol și faptul că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982).

Or, cum drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

Astfel, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stipulează că orice persoană are dreptul la judecarea pricinii „în mod echitabil”.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a stabilit în mod cert încălcarea normelor de drept procedural de către instanța de apel la emiterea încheierii din 2 aprilie 2018, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Procuratura Generală, a casa parțial încheierea Curții de Apel Cahul din 2 aprilie 2018, în partea ce vizează Procuratura Generală și a restitui cauza la rejudecare în instanța de apel, pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul Civil, comercial și de Contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Procuratura Generală.

Se casează parțial încheierea Curții de Apel Cahul din 2 aprilie 2018, în partea ce vizează Procuratura Generală, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Bondarenco Igor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat, prin acțiunile organului de urmărire penală și compensarea cheltuielilor de judecată, prin care nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Cahul, pentru judecarea apelului în fond.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Victor Burduh

Tamara Chișca-Doneva